

P1323

13264

ПСКЕ

Рад

~~13266~~

~~13265~~

МЕСМЕ

БОРБА РАЈКОВИЋА.

I.

У НОВОМЕ САДУ,

БРЗОТИСКОМ ЕПИСКОПСКЕ КЊИГОПЕЧАТЊЕ.

1862

1

1350

1350

1350

П Е С М Е.

С А Д Р Ж А Ј.

	Страна
Јастучић	1
Скок	6
Срди мојој	8
Славују	10
Драгој на далеко	11
Две девојке	13
Двоје мили	16
Побри	23
Пастир	24
Свежа чуства	27
Младој Српкињи	29
Крадљивице	30
Жеља заљубљенога	33
Елегија	34
Момак и девојка	37
Сонет (господину владици Платону)	42
Очинска брига	43
Молитва	44
На гробу Косте Богдановића	46
Љубопевац	50
Меланхолија	52
Сонети	54

Из Петрова	56
Овчар	60
Сретно !	63
Певачици	65
На урни Јустина Михаиловића	66
Источно :	
1. Зулами и Харун ал Рашид	67
2. Гроб песников	69
3. Урра калиф	72
4. Абдул и Фатима	74
5. Правдање божје провидности поради злоће у свету	76
6. Грозница	78
7. Честитост	80
8. Случај	81
9. Цариград	82
Искрице	85—94
Натписи	95—103

М. С. СРПКИЊИ.

Ево дарка, о Српкињо !
Књижице ми ев' малене —
Дарак прими, ал' уједно
Ти извини Српко мене ,
Судећ': Борђе ка'но песник
Мог'о б' боље стећи фале,
Само да су за живота
Сретније му звезде сјале.

Ј а с т у ч и ћ.

(Балада.)

Вида броји шеснајст лета,
 Јединица ба́бе ћи —
 Мили Боже, лепа цвета!
 Је л' узраст'о лепши ди?
 Бело јој је бело лице
 Ка'но неба облак чист,
 Јасне очи ка' звезде
 Просипају славан блист;
 А грудашце — о! да шта је
 Него круна лепој тој?
 Ти би рек'о Лељо да је
 Ту подиг'о престол свој!
 Планинкиња бистра из лепоте храма
 Анђелу би овом завидила сама,
 Ол' заслужи с певцем дигла славопој.

На у свити незлобија
 Протињао један плам,
 Узбунио чувства тија,
 Како?... Бог тек знаће сам!
 Јао, што с' груди брежак диже,
 Што ли, Видо, клецаш ти?
 У незнани да л' ћеш ближе
 Жељној мети доспети?
 Твога жића течај цели
 Шареног је санка ик,
 Анђели те круже бели,
 Подижући љубве клик.
 И шта је што часу удељује крила?
 Шта л' би она туга на срдашцу била
 С које куне Вида од судбине миг?

* * *

Данас Виду цркви прате,
 Данас јој је венчан-дан;
 Сакупио киту свате
 Ђувегија Радован.
 Њега бабо ћерки бира,
 А не мека њена груд,
 Она љуби Велимира,
 Љуби млада узалуд!

Тврдо дата бабова се
 Не пориче оштра реч:
 Већ радосне чут' је гласе,
 Са венчања иду већ.
 И руљом пролећу од злата кочије, —
 Ено свилен барјак у зраку се вије,
 Њега носи јунак наусницом смећ

Ој авалска бела вило,
 Тај јуначе ко ће бит' ?
 Перје га је поклопило,
 Не могу се досетит'.
 Раст му бора слику има,
 Струк — винове лозе крас,
 Златне ројте по плећима
 Спустила се дуга влас.
 На јунаку зелен-свила,
 Под њим вранчић, жив немир —
 „Он је, он је!“ — кличе вила —
 „Несуђеник Велимир.“
 Ев' он данас носи свилена барјака,
 Ал' покисну одвећ перје у јунака;
 Његовом весељу замућен је вир!..

Женикови бели двори
Отвор'те се овај час,
Свекрвице, дај ускори —
Завикао народ вас.
Па весео извођаше
Срб-народне игре све,
Танке моме, лаке снаше
Њима с' кажу готове.
Играт' видиш секу, брата —
Пламти лице, руже чар, —
Ту до Виде смерно с' вата
Тужан јунак барјактар.
Вес'о кум, старојко; — весела дружина;
Румен даје лицу наздрављање вина,
А срцу у грудма необичан жар.

Тада скупа променише,
Променише игре ред;
Једну игру сви примише,
Њу и бабо љуби сед.
„Игра коло, игра коло“ —
Заорио стројни глас,
И у среди наоколо
Таласа се видин стас.

Гле! сад клече да се љуби,
А Велимир, сужан роб,
Пред њу паде, свест изгуби —
Самртна му коби коб.

Плао једно другом уснице си тражи;
Ал' су ладне исте... љубав и не дражи...
Ја стучић невера двома справи гроб!

СКОК.

(По Биргеру.)

Пастирица чарноока
 Чарном гором путовала,
 Па сад, дошав' до потока,
 Заустави с' дикла мала.

Широк ти је поток уди,
 Он бујицом прелаз прети;
 Не сме чедо да с' усуди...
 Грозни удес шта ћ' донети?

Ја из лова добре воље
 (Оре ми се рога гласи)
 Ајд' к потоку брже боље,
 Да ми лађан жеђцу згаси.

У добри час стиг'о саде —
 Вило... секо... казуј, ко си?
 Она оком збори јаде,
 Док за помоћ мене проси.

Па што ј' редак удес 'ваки,
 Ни час ни по не постојим,
 Но лакацку дигнем таки
 Мишицама јаким мојим.

О врат ми се њене сложе
 Руке две, што крином сјају,
 Ја усконке... „Помоз' Боже!“
 И — на другом већ сам крају.

Љељо добри теби фала!
 Ти ми пружи храброст смелу,
 Твоја воља мен' је дала
 Крила к овом љубве делу.

Покрај таког твог окриља
 И рому ће ласно бити
 Преко мора двеста миља
 До Индије ај! скочити.

Срди мојој.

Срдо моја, Јело лепа и мила!
 Што ти ниси киту цвећа примила,
 Калопера и новчића малена,
 Да накитиш њом недарца пламена? —
 Ја је посла теби воље веселе,
 Њој приљуби листак књиге бијеле,
 И накити: „С чарне зелен-горице
 Идућ', драга, још за златне зорице,
 Росна цвећа мирисава набр'о сам,
 И у овај мали бокор сабр'о сам,
 Те га шиљем теби — дарак убави,
 Ка'но биљег верне наше љубави;
 Прими њега, прими душо Јелице,
 Прими мила ока мога зенице!“
 Ал' ти не кте примит' дара милосна,
 Љуто мене тим ојади жалосна —
 Како? зар је прве ватре нестало?
 Зар је срце за ме куцат' престало?
 Немој, немој тако бити ледена,
 Јагње моје, душо моја медена!

Не срдѣ се, освести се, па суди:
 Греј од Бога, а зазор је од људи;
 Не срдѣ се, поврати се за рана,
 Цвеће прими, љуби твога драгана.

Славују.

(Из Хелтија.)

Под прозором твој ми гласак
 У ушима ври,
 Љубвом дишућ' престај певат'
 Славуј тицо ти!
 Слатким грлом већ у мени
 Будиш нови плам,
 Душа ми се сва потреса,
 О себ' не знам сам.

Тад ће с нова златни санак
 Бежат' одар мој,
 С нова ја ћу сузним оком
 Сматрат' неба строј:
 Славуј тицо, ја те молим,
 Итај у луг свеж,
 Там' пољупце драгој дели —
 Беж' славују, беж'!

Драгој надалеко.

Драга, драга, чедо Ладе!
 Што ми очи сузе лију?
 Што л' на тебе спомен краде
 Тишину ми из прсију?

Срце ми је мирно било,
 Нит' је знало дражи које,
 Ал' се тужно узбунило
 Откад позна очи твоје,

Очи твоје, две трњине,
 Што се тако чаром дижу,
 Да свакоме од милине
 У грудима плам поджижу.

Ах, ја буктим у том пламу,
 Срце моје Етном гори,
 Клонуту ми душу саму
 Залуд' нудим да прозбори.

Драга, драга одзови се,
 Вило моја дај прискочи!
 Ил' с Дунава ил' са Тисе
 Ој помоли чарне очи!

Празно звање!.. Тебе нема,
 Ти си драга далек' јако!
 Опет душа клоне, дрема...
 Боже мили, докле ћ' тако?

Две девојке.

(Посрбљена романца.)

I.

Стајале су две девојке
На брежуљку заједно:
'Вако цвета румен-ружа
Упоредо са лалом.

Под брежуљком јунак седи,
Стасом танак и висок,
Ка' бор, којег слана бије —
Мори г' туга и жалост.

Он је певач — и две деве
Молише га љубазно:
„Попевај нам једну песму
О љубави о слаткој!“

И песма се заорила
Из грлашца певчевог,
Ал' уместо љубве — тугом
Протужио његов пој.

Сад косовске крвне битке
Он помиње грозан рок,
Кад неслога српској слави
Набацила тврд окев.

Згледаше се две девојке
Жалостиво и тужно,
Од очију чарни груну
Мутне сузе потоком.

Једне отац нађе тамо
На Косову тужан гроб,
Другој згуби мач Турчина
Ах! драгана премилог.

Две су деве и две туге,
У које је већи бол?...
Ал' к'о туга што ј' певача,
Таке нема под небом.

Он се раста с милом мајком,
Мајком жарко љубљеном,
За њом он сад плаче, тужи —
За отаџбом слободном.

II.

Год проуја, и с брежуљка
Ладан снег се стопио,
И крајина тад' обуче
Ново руо зелено.

Измеђ' дева једна нађе
Рођака си богатог,
На брежуљку друга прстен
С новим нађе драганом.

Под брежуљком гроб се види,
Над њим цвеће увело,
И витешки у њем' певач
Мирно лежи са тугом.

Двоје мили.

(Слободније из Биргера.)

Нек по следе среће дару
 Скупац грли злата сјај,
 Мени само лепу Мару
 Вазда грлит', Боже дај!
 Злато многог преобмане
 И доведе мутне дане,
 Ал' на верне љубве слад
 Тврдо зида пастир млад.

Ја богатац нисам знатан,
 За њу не зна сјајан дом,
 Тек пастирку ко ће јадан
 Да потисне ногом злом?
 Ми с' љубимо, милујемо,
 Једно другом зајмно, немо
 Стискујемо руке две,
 Преблажене живећ' дне.

Сам праобраз од лепоте,
 Та природе чудан бај,
 К њој ми љубав не преоте,
 Јер спроћ' ње је мален тај.
 Ваша песма празно зуји
 Што кличете о! славуји —
 Њени груди бајни глас
 Претек'о је давно вас!

Њој Палада разум дала,
 Јуно дала стасак свој,
 Евтерпе је прати фала
 Кад заигра танац кој;
 Смешење јој ка' Аглаје
 Дивну слаткост лицу даје,
 Срце њено гњечи л' јад? —
 Мелпомено, криј се тад'!

Јутром, Боже, — каква сцена!
 Она шеће, бисер мој,
 Дивно ти је увијена
 У одела лаког крој;
 По плећи јој немарно се
 Раздрешиле њене косе,
 Ка' спроћ' сунца поток драг
 Сјаје њеног ока зрак.

Дражна нарав, нарав ведра
 Углед јој је вазда свет,
 Лала краси њена недра,
 Бистро чело ружа-цвет;
 Образ'ма јој права цена
 Кист у кармин умочена,
 А нежан се горди врат:
 Снега му је образ дат.

Кад на место седне своје,
 Она мене зовне: Ој!
 Од' окити злато твоје,
 Како иште укус твој. —
 Мен' окрили њена жеља,
 Руке ширим од весеља,
 И печатим пољуб јак
 На девичан затиљак.

Њена коса вабно-проста
 Опчара ме дражи свом —
 Та не могу с' никад доста
 С том насиграт' косицом!
 Она, као да ме псује,
 Несташлук ми пребацује,
 Ал' у правом смислу, мој
 Несташлук је мио њој.

Њу облачећ' на уранку
 (Нек опросте бози грех!)
 Пантљичицу кидам танку
 Да је више посла тек;
 Наступи ли ноћца тија,
 Рука ми је ревноснија,
 Веселијим срцем тад'
 Разоравам дневни рад.

Сада вежу руке моје —
 Љубво, љубво какав плен! —
 Лепи корал двоје-троје
 За потиљак красан њен;
 Јо, како ми крв тад' бије
 Исказати можно није!
 Не б' једино дао то
 За блаженства други сто.

Сад цупкајућ' она с' њија,
 Ка' зефиром њијан крин,
 И песмицу ај! извија
 Ка' Срб дични Милутин.
 Ах, како ме обнесвести
 Гласак њезин пун дражести,
 Тад' надземног света строј
 У истину дом је мој. —

Јутро прође не знаш како,
 Доба ручку зове нас,
 Тренуће нам и ту свако
 Од весела пружа стас;
 Шалом ручак зачињамо,
 Кроткој шали места дамо,
 Не смета нам трећи клет',
 Себи ми смо цео свет.

Мара ће ми тад' точити
 Вино, тиме слађе зар,
 Пре ал' исто окусити
 Мора њени уста чар;
 Бресква, коју начну њени
 Бисер-зуби премалени,
 Куснија је грлу мом,
 Милија је слаткост с њом.

По подне ми срче теме
 С њени груди рајску сласт,
 Вино, воља опије ме,
 Језик губи своју власт;
 Што л' младићске сад одсвуди
 Испуњава чезњом груди,
 Једно издат' око зна —
 Чувствовања учасна. —

Заstraшена с' мила нађе —
 Девојка је страшив створ, —
 Чело блиста дивне грађе
 Ка'но исти метеор.
 Мила даје конач мени
 Да расправим замршени,
 О лукавства — у тај час
 Копрен с груди падне вас!

Погледе ми шиље преке,
 Ја збуњеног узмем вид,
 Замај један руке меке
 Одмашћује њезин стид;
 Жмурећ' главу тад' окреће,
 Погледат' ме јурве не ће,
 Ал' кроз прсте шапне смеј:
 Зар те боли, драги, еј!

Ја оборим доле очи,
 К'о да тужим душом свом,
 И гле! она натраг скочи,
 Помири се с драганом.
 То га грли, то га цмака,
 Преуноси до облака,
 Умиљена не зна дост'
 Своју казат' веселост.

Бар од тисућ' лакрдија
 На дан милу кружи круг,
 Саде пева, сад превија,
 Сад извија арфе звук;
 Скаче, игра, чати сада,
 Сад јој с' и то не допада,
 Веће трчкац! млада ван
 Доле у свој ђулистан.

Ја назорце за њом пођи —
 Маре моја куд ће, куд?
 Приљ Амор јој рече дођи
 У жбун — фала богу буд!
 Мојом руком загрљена,
 Пољупцима занемљена
 Дркће, клеца, а ја стој!
 И — и не дам пасти њој.

П о б р и.

Прстима с' срећу уштинут' тео —
 Ал' си се видиш, љуто помео:
 Опек'о с' прсте, нуто невоље!
 Одјако руку скривај побоље.

Што си се тако задув'о, побре!
 С крај' на крај тражећ' срећице добре?
 Залуд сва мука — смири се, смири!
 Дах је твој вазда даље отпири.

Залуд сва журба, побрате мио!
 Сретнији ниси нег' што с' пре био,
 Мог'о си мирно дома остати,
 Срећа и сама куцне на врати.

Не ће л' да дође да те потражи,
 Себе и друге речма ублажи:
 „Димом замагли, лулице моја,
 — Дим је најпосле трудба ма која!“

Пастир.

(По Бајзи.)

Далеко се звонце чује,
Отисну се пољем стадо,
А око ми тужно-радо
Теб' крајино погледује.

Другда ја сам врулом гласном
Полазио ово поље,
У њу свир'о добре воље
При вечеру тијом, красном;

Другда опет у дубрави
Јањце пасућ' свилоруње,
Певао сам сласти пуне
Миле песме од љубави.

Позадуго стојим сада
На високој на планини,
Откуд с' оку изглед чини
С исток' сунца до запада.

Плавост неба поглед баје,
 Чиста плавост без облака;
 Срце диже вишња зрака
 Којом бистар поток сјаје.

Ал' су сретном ова мила —
 Нит' болано срце моје
 Тим осећа дражи које,
 Јер га љубве мори сила.

Там у оној цветној доли
 Подиже се дворац с лева
 И у њему седи дева,
 Прави узрок мојој бољи.

Љубимости препун рајске
 Опчара ме стас умилни,
 Зажегоше огањ силни
 Њеног лица руже мајске.

„Голубице, лепа дево!
 Де отвори стаклен прозор,
 Један поглед баци озгор,
 Твој те пастир чека ево!“ —

Али залуд вичем јадан,
 Не чује ме она крута,
 Само одјек по сто пута
 Шиље мени лаор ладан.

Плавост неба заклонише
 Облачине невесело,
 Не види се стадо бело,
 Нит' се звонце чује више.

С Богом, с Богом дево красна,
 И ти доло, моја друга!
 Иде пастир, ал' му туга
 Мучи срце ах! ужасна.

Свеза чувства.

Ти с мога пута, о боже љубави,
Удаљи оног, срце ком ледено
У груди дркће, коме чувства
Тешко из смагљене теку душе!

Он није друг мој; прекип племенити
Бесмртни чувства за лудост држи он,
Бисерне сузе усхићења
Подсмејом свагда он прати гордим.

Оно је друг мој, срце у грудима
За сласт и тугу ком бије огњено,
Ког у висини осећања
Несвест уватити неће лако;

Оно је брат мој! Чувства јер пламена
Нису му шала, гола ни загонет;
С њим ћу с', зажарен љубвом топлом,
Верно руковат' за спомен братски.

И там' у лугу, мила ди самоћа
 Чува нас крепко светског од жубора,
 Тамо под разгранатом липом
 Заклетву верности даћу њему.

Виђење свето Славске нам прошлости
 Тад' ће засијнут', трепети божанства
 Над нам облетат', а врбови
 Шумом ће шуморит' одобрење!

Младој Срикињи.

(Кад је певала.)

Мамне вије
Мелодије
Сребројечна твоја груд.
„Певај!“ — у радости
Љупко моле гости —
„Чар разастри свуд!“

Твоја уста
Сласт од муста
Да отвориш, желе сад;
А ја сам ускорит'
По љупцем затворит'
Уста твоја рад!

Крадљивице.

(Слободно из Гараија.)

Среди ружа, сред' градине,
Три су деве, три милине,
Упоред стајале,
Леде, ка' струк руже сјајне,
Нежне ка' стас луне бајне
Ружичицу брале.

Вранокосе две су биле,
Чарне с' очи завитлиле
Бујством даљног лета;
А у треће јасно здраво
Блистало је око плаво
Кано спомен-цвета.

Жеље жарке ја осети,
Па међу њи тад' улети
Ка' грабљива тица
Кад се кивна к лову спреми,
И на јато ах! устреми
Нежни грличица.

По нарави грле младо
 Уклонит' се вазда радо
 Од копца душмана;
 Али деве (чуда прека!)
 Опколише ту менека
 Тесно са сви страна.

„Покрадимо злосретника!“ —
 Чу тек прву ди повика
 Вранокосу красну;
 Па полети к мени брза,
 Из руке ми врулу трза,
 Врулу милогласну.

Још се јадан не освести,
 Кад ет' пуна одо бести
 Вранокоса друга
 Залети се, венац хити,
 Што ми главу славно кити
 Славну од заслуга.

Сад притрча трећа клета
 С плавим оком спомен-цвета,
 Рану ми зададе:
 Маши с' руком превесела
 У недра ми љубвом врела
 И — срце украде.

Ја поаран оста тужан
Ка' у пољу гробе сужан —
Ко ћ' ми помоћ дати?
Па за врулом од тог часа
Почо тужан из свег гласа,
И венцем јадати.

Ал' и венац и врулу би
Што од свега нежно љуби
Забораву дао,
Кад би место срца мога
Крвавог и жалоснога
Ја друго нашао!

Жеља заљубљенога.

(По Кишфалудију.)

Да сам дрво боре виткостасан,
У врту би Маце раст'о красан,
Задржав'о б' сунца вреле
 Луче усијане,
Образчиће да јој беле
 Њене не оване.

Да сам цветак црљен каранфио,
У врту би ја Маце цватио,
Ваљда би ме (срце суди)
 С воље потргала,
Па и снегом своји груди
 Брижно напајала.

Да сам ветрић од запада млаки
Итио би правце — Боже јаки!
У врт красни, у милени,
 Ди'но слава Маца,
И с усана укр'о њени
 Тисућ' пољубаца!

Е л е г и ј а.

Ослепите сунца зраци,
 Мрски данас оку мом!
 Блед' месече, туге знаци
 Нек с' у сјају гледе твојом!
 Занемите ладни лузи,
 Чемеран ми ваш је јек —
 Црно руо самном, друзи,
 Навлачите за вавек!

Одбеже ме, оде журно —
 Одсвуд страва и ужас...
 Ленке нема!... Све је бурно...
 Дркће на мен' свака влас!
 Жаљне зову арфе жице,
 Жаљни зове дух те мой:
 „Врат' се, врат' се јединице
 У загрље моје ој!“

Ал' ти ћутиш, гроб те стиште,
 Гроб ах! црни гроб и пуст,
 Страшно оку позориште
 Кад разјази тек чељуст!

Што докопа, кивно гута,
 Мрак испуња жртвам' свој,
 Рок не пази самрт љута, —
 Потпала си коцки тој!

Крв-сузе ми лију очи,
 Мрзим, бегам овај свет,
 Ту на твојој клечећ' плочи
 Теби вијем духа лет.
 Болно срце јекне „Ленка!“
 Дочим оде овај глас,
 Јави ми се твоја сенка,
 Никад живи, прави стас! —

Још зар памти нојца тија,
 Зар још туби месец млад,
 Кад смо негда и ти и ја
 Остављали шумни град —
 И тад' сами двоје били
 Не кушајућ' јада плод,
 По руке се уватили,
 Управљали гробљу од.

Амо тебе чезња мрачна
 Потрзала снагом свом,
 Прем' из неба безоблачна —
 Ал' си вид'ла себи гром.

Да ћеш скоро ту починут'
 О, цело си знала ти,
 Не мога те судба минут',
 Дотрајала с' нежности!

Тебе нема!.. Мен' не поје
 Љесни тица свечан лик,
 Згаснуле су груди моје,
 Вапља само дижућ' крик.
 Мним да видим аду врата,
 Одбегну ме здрава свест,
 Десна мени до лаката
 Одсечена рука јест!

С Богом Ленка, с Богом мила!
 Да б' и мене бледа смрт
 Под лагана узев крила
 У вечности вргла врт!
 Ладни гробе, сад већ ниси
 Ти страшило духу мом,
 У теб' с Ленком бићу — ти си
 Најмилији с тог ми дом!

Момак и девојка.

Балада.

(Слоб. из Арндта.)

Момак деви говорио
 Лугом славуј кад запоја:
 „Чуј весника гласе тије,
 Мени овде лежат' није, —
 С Богом остан', душо моја!“ —

Дева момку говорила:
 „Зар отићи не ћеш лако?
 Јоште зора ви'ш не зори —
 Та шта тебе, драги, мори?
 Куд ли итиш рано тако?“

Дева момку говорила:
 „Зар пређашње неста дражи?...
 Кол'ко пута срце твоје
 На мом срцу сањало је
 Док природу дан већ блажи?“ —

„Дево драга, лепа дево!
 Мене мајка често кара:
 Зашт', дијете, твоје лице
 Вене ка' струк љубичице,
 Лишен росе, лишен жара?“

„Дево драга, лепа дево!
 На припеци дугог данка
 Ја преврћем земљу црну,
 Да ми руке, ноге трну,
 А не виде очи санка.

„Јест ми мио сан у шуми,
 Ди славуји дижу гласе,
 Кад грудашце твоје врело,
 Пунодражно, снегобело,
 Мом на сусрет таласа се;

„Јест ми љубак сан спроћ' звезда
 У зеленом овде гају,
 Када медне усне твоје,
 Усне лепе кармин-боје
 Раја слашће мени дају:

„Ал' би стопут' милиј био
 У сопственој у кућици,

Љубећ' твоје чарне очи
И на дану и у ноћи,
Ка' муж својој ах! женици.“ —

„„Ак' кућицу желиш своју
Да те мајка тек не кори,
То ћ' још данас бити свати,
Нит' ћемо се пребијати
Двоје млади ми по гори.““ —

„Душо моја, какви свати?
Није справно ништ' зарана.
Треба сазват' многог госта,
Кам' сватовског вина доста?
Кам' одећа теб' венчана?“ —

„„Гости давно већ су звани,
Справљено је све зарана.
Вино дају реке свете;
А што мудар паук плете,
То одећа мен' венчана!““ —

„Душо моја, прстен златан
Што највише туна важи —
Свештеник га при олтару

Љубећем се даје пару —
 Ди је нама прстен? Кажи!“

„Од златасте косе моје
 Прстен златан ја ћу сплести;
 Тим нам милиј он ће бити,
 Вековечно и служити
 Ка' љубавне залог чести.“ —

„Душо моја, кам' светњаци
 Што ће светлит' у по ноћи?“
 „Није с' ништа бринут' за то:
 Месец, и с њим звезда јато
 Светлиће нам у по ноћи.“ —

„Још ми кажи, дево лепа!
 Ди с' вајати са ложницом?“
 „Доле, доле ди не уче
 Шум олује прождируће —
 Вајати су са ложницом.“ —

„Дево драга, лепа дево!
 Ја то место тешко чека.
 Води мене к месту, мила!
 Да б' ми с' душа насладила
 Љубећ' тебе док је века.“ —

И радосно дева скочи :
 „Ајд'... Крст, момче, мети на се!..
 Па у реку вуче њега —
 Вали дижу с' издалека — —
 И он више не враћа се.

Сонет

Господину владици Бачком

П л а т о н у.

Твом великом грчком имењаку
 Још за златне живота му зоре
 Дробне челе са химетске горе
 Притекоше на летењу лаку.

Уњ улише сласт од меда сваку,
 С тог му уста медом капљућ' зборе;
 Слово, сласти разливајућ' море,
 Јасно тече из груди вештаку.

О владико, Србе од Српкиње!
 Сретнику ти са именом „Плато“
 Дивно ј' скупа краснореч'је дато.

Не криј нам се, симболе светиње!
 Слова твога све сам дукат жути
 Проспи међ' род, век да бољи слути!

Очинска брига.

(Мом јединцу на имен-дан.)

Гледајућ' те малог у мом малом кругу
 У срцу осећам и радост и тугу —
 Кад помислим само усхит рајски они,
 Што ми га, јединче, с тобом Бог поклони:
 Тад' свет пун умиља у мени се буди,
 Топло срце бије, а шире се груди.
 Ал' кад оком ума ја пошетау у час,
 Помислим страоте, и помислим ужас,
 Ди ти ваља у бој поћи на душмане,
 Срце твоје чисто који сплести кане, —
 Па још када прозрем очима мог духа
 Да душманска може надјачат' те рука:
 Тада су ми недра кано север ладна,
 Желим да на свету не има ме јадна.
 Ал' очајат' не ћу, — јака ми је нада
 Онај, који за свет умре и пострада;
 Суђено л' ти буде крст његов понети,
 Срце нек ти само Бог избави свети!

Молитва.

(С руског, од грофице Евд. Ростопчинове.)

Спаситељу! Предвидећи
 Тајну вечер', муке час,
 Ти си душом божаственом
 Подизао тужан глас. . . .
 Спаситељу! Ти пострада,
 Распет бија наш за грех,
 Сва је Твоја уздисања
 Елеонски чуо брег;
 Но оцу се покоривши
 Твоја уста неар љут
 Не презреше, — тим спасења
 Отвори се нама пут,
 Смрћу крсном Ти кајање
 Сврши свега рода свог,
 И Твој крст — он збиља није
 Глас роптања чуо Твог. . . .

Научи ме страдат', Спасе!

Спаситељу! Милостивно
 Дочекавши муке крај
 За варваре благом оцу
 Твој мољаше с' издисај. . . .
 Спаситељу! Простио си
 Све што сплете душмѧн клет',
 Та сведоке редом лажне
 Твоје љубве греје свет:
 „Не знаду што творе они —
 Прости, прости оче мој!“
 Смирењем се надземаљским
 Ту издисај моли Твој;
 Њине грехе све искупи
 Крвце Твоје свети ток,
 Љубављу се одзивајућ'
 Там' ди клетве прети рок. . . .
 Научи ме праштат', Спасе!

На гробу

Косте Богдановића.

† 1. Маја 1854.

Мај се горди, зазеленио је,
Пријатности густ просуо низ,
Цвет-љубицом даре носећ' своје
Разастире по свету мирис;
Грлашце се луга распевало,
Лугом зефир души лије рај —
„Мном весело велико и мало!“
Поносито кличе мај.

Ал' у Српству тек се жалост буди,
Ни љубица, ни зефир, ни луг
Бољу нашем, што рије у груди,
(Туго српска!) није данас друг!
Брег и дола зелене се мило,
Ал' сад не ће развеселит' нас:
Наде нам је пало зеленило
Ев' у црног гроба јаз.

Место дражег лаора дијања
 Трулеж гробни осећамо тек,
 Место лепшег тичица појања
 Мукли звона застењао јек;
 А све љупко цвеће по долина
 На што данас? кад је случај клет'
 У особи важног Костадина
 Најлепши нам трг'о цвет!

Ах, на прагу светскије преврата,
 Којих тајну твој проникну взор —
 Смрт зар гробна да т' открили врата,
 На очи ти црн наметне флор? . .
 Твоја нога по земљи је Галла,
 По постојби, којом горди с' Брит,
 По нас Србе славно корачала —
 Ко ћ' наследник теби бит'?

Ко куваће целе Еуропе
 Вешто одсад да тумачи нам,
 Мејданције док се крвцом шкропе,
 Бритки ножа дочим сева плам?
 Кол'ко народ прослави се који,
 Кол'ко кадар леп произвест' чин —

Ко ће причат' шта у срцу гоји
Руске матке срчан син?

Ко ће Српском политичном бићу
Ретким даром врлог ума твог
Сјајност дават', о Богдановићу!
Да се слави Род, и Цар, и Бог?
Српском књижству (довек у повоју?..)
Ко ће збиљски свој подносит' труд,
Ко ли љубав поклањати своју
Којом дуса твоја груд?

Ил' поез'је красоте високе,
Ил' повесни твој разматр'о прич,
Ил' пратио мисли ти дубоке
Кад завитиш твој сатирски бич —
Свуд те видо јака, необична:
Ка' што, Косто, бијаше нам ти,
Музе Срба не љубнуше слична,
Музе бројем трипут три! . .

Све пропаде ка' у води камен,
Тебе нема!... Срем је китњаст свој

(Гробне т' унке тужни гледећ' знамен)
 Зрак парајућ' подигао пој:
 Куд нам оде сунашце се скриват'?
 Вај! куд неста и дика и штит?
 Покојниче, тебе оплакиват'
 Вечност неће дуга бит'!

Љубопевац.

(У спомени у Милки **.)

Милокрвност у Српкиња
 Целом свету знана јест,
 Те својости ватра тиња
 У грудима, њим' на чест;
 Она само једна јавља,
 Љубавником њиним справља
 Зајмне љубве милу вест.

И' ти, Милка, без ње ниси,
 И теб' знаде њезин крас,
 Милокрвна вазда ти си,
 То твој каже витак стас,
 И још више медотечни
 Из прсију твоји јечни
 Што извијаш, душо, глас.

Ох, кад би ме виша сила
 У свој сјајни дигла дом,
 Тамо б' тебе, душо мила,
 Придружио духу мом;
 Чув'о би те у недрима,
 Да м' утеху душа има,
 Да с' прохладом блажи том!

Ал' ни откуд наде није —
 Чуј, о Милка! арфе м' звук,
 Жаловито он се вије,
 Тугом пуни цео луг.
 Ах, ти не смеш моја бити,
 Ја ћ' уз арфу сузе лити,
 С њом изданут' веран друг!

Меланхолија.

По неверном жизне мору
 Сам без весла пловим ја,
 Заман чекам среће зору —
 Зар да бедном она сја?
 Оркан волне ваљајући
 Слаб изврнут' прети чун,
 Страовито урлајући
 Јази чељуст грозе пун!

„Судбо, то су злости твоје,
 Гњева твога горки јед, —
 Зашт' створење гониш, које
 Дуго тишта жалбе лед? —
 Та већ престан' кињит' више
 Болану ми меку груд,
 Клоне, вене, тешко дише,
 Залуд мира тражећ' пруд.“ —

Тако вапим, али глува
 Мог не чује вапља крик,
 Све красности бића м' здува
 Пун сујете варљив миг;
 За то цвилим патећ' љуто
 Сужни гледам готов гроб —
 Та гонење ово круто
 Не мож' сносит' човек, роб.

Ви страшила ластне жизне
 Оставите дух ми мој!
 Кад учасни душа бризне
 За одласком мојим рој:
 Ја пресељен на свет прави
 Исмејаћу вашу моћ,
 Там' је рајски ваздух здрави,
 Тамо светлост — овде ноћ!

Сонети.

I.

Там' у земљи у убавој, ди се Призрен бели,
Беше, браћо, — ми смо красне живовали
дане,

Куд крочио ногом само, слава на све стране
Орила се, коју српски Дуси с неба снели.

Тад' јуначки корачасмо к пожељеној цели,
Слободе нам дрво снажне ширило је гране,
Врази л' грмну што да нама славити се
бране —

Ми с победом отпремо се свакој врага стрели.

Слободи је Србин вичан — клин се клином
бије, —

Срб-потомак не ће л' носит' лавре са
мејдана,

И сачуват' славу знати, име најмилије?...

Дух гвоздену судбу гњечи, а образа врана
Не ће сроду оставити кад противност бдије
Чупат' цветке из општега Славе ђулистана!

II.

Запитајте одњијану у облачка крилу
 Шта нам Стефан Душан вреди док имаше
 владу,

Шта л' змајеви војводе нам у лепоме
 складу, —

Запитајте посестриму Равијојлу вилу.

Ми имамо кнез' Лазара и царицу Милу,
 Син им Стефан деспот славан у српском
 граду,

Страињ' бане, соко српски, за ког песме
 знаду,

Дивно нам се одевали у порфир и свилу.

Ми туђину не дасмо се — та Бог нас је
 чув'о,

Нек сведоче од умиља ове сузе неме
 Кад противства Вишњи нам је једним маом
 здув'о —

О спомени неизгладно славни, златно
 време!

Не ће ни сад молби нашој небо бити глуво,
 И Срби ће опет живит' да тек слави
 стреме!!

Из Петрова.

Чуда, браћо! у по подне
 Крст у зраку звездан сја,
 Турчин очи затиснуо,
 Спопаде га гроза, стра.
 Вило, чатећ' књигу звезда,
 Каж' ми узрок јава тог!
 Он, чувена јуначина,
 Што Максенца сломи рог, —
 Чувар вере, све Русије дика,
 Чалмоносца плашња превелика,
 Родио се — о, милине!
 Велик Константине.
 Први пут је своје очи бистре
 Он подиг'о к небу у висину,
 А дух Божиј спустио се нањ'га,
 Ка'но роса на крин цветајући.
 Благ, узорит, одушевљен свише,
 Складајућ' се са својим именом, —
 Разапео грло своје
 Те у фалу Бога поје,
 У навештај веље снаге,

Сјајна крста — победе на враге.
 Колик' годе прамалеће мило
 Кринова му у дар наменило,
 Толико ће он трофеја стећи.
 Тесна му је сва Азија, брате!
 Па као муње што гледиш крилате,
 К југу л' вијор од севера ледна —
 Так' он трза свога мача вредна.
 Свете, нова видићеш чудеса!
 Не у Стикса умочен ријеку,
 Нит' заштићен' оклопима неба
 Ахилес је нови се родио;
 Он је позван, не да сруши Троју,
 Но да горде варваре порази,
 Да покаје турске злости,
 Срамна ропства Цариград опрости;
 Да несретна подигне племена,
 Нове душе да у њима створи,
 Да сужањству не буде ни гласа,
 Да очисти светост од проклетства,
 Злоћу стера у пустош аравску,
 Те завлада и морем и сувим...
 Гле, небо се дели! У порфири
 Видити је цара Константина,
 Глас му громки у зраку одјекну:
 „Петрово колено, врсни Павла сине,

Ко те даде свету, нег' рука судбине?
 Моје име примаш — нек ти ј' у памети,
 Расти, буди храбар, ступај у бој свети!
 Мног некада дивно саграђени граде
 Нек столица буде царске Твоје владе,
 Моћна тако собом доноси судбина,
 Узалуд не прима тебе Катарина
 Као залог неба. Јер судба и она,
 Јесу једно исто. — Бог с вечнога трона
 Све њоме управља на овој круглини.
 Песме певајући рајској у милини
 Са Невски обала шаље она тебе,
 — Свог унука страшна — да Хелеспонт зебе.
 Ој, мишице твоје свуд' победоносне
 Нек испунит' жељу њену не закосне.
 Њој на очигледце ти смлати душмана,
 Пусти, пусти њеног грома отрована!
 Грозу ништожења, у дом Божиј свети
 Што крвничком руком насилно улети, —
 Ти у пропаст свргни, да му нема трага!...
 И гроб Христов — земља врху свега блага
 Нек просијне Тобом; — у првашњој слави
 Нек се тамо престол мој свети појави!
 Ти обладај, држи ону страну света,
 То је Катарине стална воља света.“ — —
 Рече. Крст се према југу наже,

Јасно светлећ' над Софијом црквом;
 Спустише се рози луне бледе,
 „Побједнаја“ заори громовно:
 „Краљ честити у храм уходио!
 Ту сад жртву, тамјан благовони
 Сви приносе Богу истиноте!“

Овчар.

(И з У л а н д а.)

Ој у гори двор се бели,
Браћо краљев дворац то је —
Туд сја сунца зрак весели,
Туда дивно тица поје.

Туд изјавив' стадо, пева
Лепи овчар, цвет момака,
Гледала га ћи краљева
Са висока са чардака.

Жедном вољом њега прима,
Те мимо двор он док ступа,
Живо њојзи у недрима
Девојачко срце лупа.

Па му речцу шиље само:
„О, да б' смела к теби сићи!
Глед' румени цветак тамо,
Глед' ту бели јагањчићи!“

Одговор јој момче даје:
 „О, да б' драга моја била!
 Глед' рука ти бела сјаје,
 Глед' пун образ руменила!“

Па он кад би јутром рано
 Прије првог сунца зрака
 Тер'о стадо одабрано
 И озгор га вид'ла драга —

Кликнуо би: „Здраво да си
 Бери краља, љубве жаре!“
 Њен одговор на то гласи:
 „Фала, мили мој овчаре!“ —

Неста зиме, — лед се крави,
 Мраци сунцу превеселу
 Убегнули — мај се јави,
 Ведрина му сја на челу;

Просуло се пољем цвеће,
 Долине се зеленише:
 Лепи овчар к двору шеће,
 Ал' не јавља с' дева више.

Здрављајући он тугује:
 „Бери краља, љубве жаре!“
 Глас мртвачки одјекује:
 „С Богом, мили мој овчаре!“

Сретно!

(На ново 1861 лето.)

С р е т н о ! Већ плеснив стареж паде ;
 Новост си стазу крчи већ.
 С р е т н о ! Запојмо у глас саде —
 Слобода није празна реч!
 Та прем сад ждраком зоре сја,
 Сунцем ће гранут' неосетно ;
 С тог нек заоре грла сва
 Веселом, роде, јеком : Сретно !

Нек се облаци силни стреме
 Свијајућ' одсвуд густе мрак,
 Светлости пута да запреме, —
 Ипак ће пробит' нови зрак.
 Сунашце слави л' тријумф свој,
 Сваке се магле губе сетно — —
 Светлост и снага држе л' спој,
 Победа та да ту је. Сретно !

Што данас груди пламом диже,
 Срдаца жари милијон,
 Чим к цели човек ступа ближе,
 Дух од слободе — ту је он!
 Слободе сјајна звезда сад
 Помаља лице новолетно;
 Поздравље шаљи стар и млад
 Ускликом милим: Сретно! Сретно!

Певачици.

Најприје сам мислио се,
 Какве чујем сагласнице?
 Учини ми с' глас је смеран
 Пустињика с испоснице.

Тада опет клик се чуо,
 Рек'о би су шеве миле
 У златноме јутру маја
 Сличан концерт удесиле.

Затим опет учини ми с':
 Тепајући поток мали
 Певком тече да највећа
 Са срца се туга свали.

А то шта је? — Ти си, Миљо,
 Језицима милим тако
 Отпевала ведру песму
 И пљенила срце свако!

На урни Јустина Михайловића.

Јунак Вељко на мејдану беше л' бољи од
Ахила?

О' Конела смрачи л' Јустин? кроз плач српска
пита вила.

Источно.

1.

Зулами и Харун ал Рашид.

У Рашида сјајни двори
 Зуламина с' врула ори,
 Њом весели свог султана
 Кад га помен златне зоре
 Оде будит' кроз прозоре —
 Њом весели свог султана
 Док не стиша с' бука дана,
 Плашт развије ноћ поспана.
 Рашид вољан да изјаше
 У планину лов ловити:
 Поћ' ћеш — вели — самном и ти,
 Врулицом ме веселити, —
 Сјутра, зора кад заруди,
 Ти, Зулами, справан буди!
 Зулами је њему тијо
 Ал' с поносом беседио:

У усти ми лаки да', —
 Врулу не знам заборавит',
 Како ћу се боље справит' ?
 Тако сам већ справан ја !

2.

Гроб песников.

„Лејла моја! тамо ди се
 Поточића уздис чује,
 Ди 'но грањем зелен-мирте
 Ветрић благи подујује, —
 Гробни камен, шта т' се чини?
 Не сја л' там' на месечини?“
 „Нек би, војно!.. Ја се плашим...
 Ајд'мо даље путем нашим!“

„Не л' у гробу вечне тамо
 Млад Елхасан санке снива,
 Ког голупком од песама
 Сва Азија сад назива?
 И теби је негда тијим
 Гласом пев'о голубијим,
 Глас сад од њег' не допира“ —
 „А мој војно, дај му мира!“

„Он је пев'о: Кости моје
 У тебика, ладни гробе,
 С немилости круте Лејле
 Кад се сместе и раздробе,
 Па кад име спомене ми
 Одзваћу се мртвац неми —
 Ид', у трипут поздрав вичи!“
 Лејла бледи, на смрт личи.

Ал' то ништа не помаже —
 На реч оштру господара
 Итро слуге Лејлу дигну
 Са висока дромедара,
 Па сад сложене њине руке
 Понесу је без по муке
 — Дочим она дркће јадна —
 До ивице гроба ладна.

Ница панув' а на црну
 Ледну плочу од мрамора,
 Трипут уста отворила,
 Те завапи са умора:
 „Здрав', голубак од песама! —
 Здрав'о да си Елхасане
 У гробници, ди је тама; —
 Здрав'“... Умукне и престане,

Јер у мирте зелен-грању
 Шум подобан лепршању
 Голубији крила чу се;
 Сву сабравши снагу у се
 Горе дигла чарне очи,
 У истину с' осведочи
 Е голубак њу облеће...
 Крај је доша' жићу њену,
 Мртва оста на камену, —
 Повратит' се јурве не ће.

Тада слуге господару
 Прискочише ка' без душе —
 С превелика страа узде
 Из руку му оклизнуше.
 Понајмлађе момче јеца:
 Видило је спроћ' месеца,
 Ди прнуше с гроба тога
 Два голупка мест' једнога!

3.

Урра калиф.

Урра калиф! Он злаћеним
 На бојишту стрелам' бије,
 Душманину да покаже:
 У злату му штедње није;
 Нимало му рат не смета
 Пешкеш делит' тамо, амо —
 Чистим златом бије калиф,
 А роб удни гвожђем само.

Урра калиф! Он злаћеним
 На бојишту стрелам' бије,
 Непријатељ, на кога и
 Он управи и излије,
 Од њиовог злата може
 Видат' своје тешке ране,
 И може се обогатит'
 Од сувишка што остане.

Урра калиф! Он злаћеним
 На бојишту стрелам' бије,
 Што у ранама не рђају
 Силни жртва ђаурскије;
 Ког му драго смрт с њи стигне,
 Узалуд му не ће бити:
 Јамачно ће имат' трошка
 Откуд ће се саранити.

4.

Абдул и Фатима.

Ој у врту твог бабајка —
 Почуј мене лепа Фато,
 Дивно цвета бадем-дрво:
 Зар де не ћеш у врт, злато?

На дрвету бадемовом
 Славуј с драгом ашикује,
 Зар не'ш доћи да ти уво
 Слатке њине певке чује?

Лад бадема умиљато
 Наткрио је извор-воду,
 Да с' проладиш, душо, мало —
 Зар ћеш минут' ову згоду?

Сваке ноћи блудим туде
 Откад наста драгост лета:
 Нит' долазиш на пенцере,
 Нити поздрав твој ме срета.

Ја ви'ш знадем тајне путе,
Вребао сам све дојако;
С ону страну кад трњака
Прескочити зид ћу лако.

„Мучи, певче, млад несташко!
Разбио си мени санак,
Тијо!.. мајка ако чује,
Побуниће чардак танак.

„Крила нојца разастрла,
Сићи морам, па се бојим...
Росу морам покупити
Ножицама нежним мојим.

„Тек опрезно зид прескочи
О Абдуле мој милени!
Ти ак' паднеш и раниш се,
Куд ће грђе ране мени?“

5.

**Правдање божје провидности поради
злоће у свету.**

Кротким срцем који прати
Догађаје овог света,
Управу ће божју видит',
Кораком га сваким срета.

А препрека свака што се
На пут меће жића твога, —
Да т' на вечност опомене
Весница је живог Бога.

У невољи роптат' немој,
Савест питај, ум сабери;
Онај, који срца суди,
Правом вазда мером мери.

Усев некад судом божјим
 Постати ће жетвом славном,
 Дишто истом дуго лежи
 У земљице крилу тавном.

Грозница.

Арапина на припеци сунца
Грозница је напала љуто,
Он, ка' што је јогуница био,
Стаде јој се одупират' круто.

У дољачу сиђе понајдубљу
Кад подневно сунце с'јаше врело,
Те го голцит свукавши се оде
Шибом шибат' црно своје тело.

Тад' васколик намазав' се уљем
По песку се ваља усијану:
„Знаћеш“ вели „бољо, каквومه си
У пооде сад дошла пријану!

„Откуд си се надоврзла мене?
Сиромаку што ми не даш мира?
Што не оста тамо у вароши
Код богати и знатни емира?

„Самном теби слабо је шићара —
Грозничино љута и немила,
Оћеш добро попамтити с ким си
У коштац се данас уватила!“

Па истекар ваљај се и ваљај
Арапскијем јогунлуком вођен!
У накрст га зној пробио свега —
Здрав устаде ка' од мајке рођен.

Кад сјутрадан за у варош пође,
Знанац га је срео у по пута:
„Чуј новину: Емир-Ибра јутрос
Грозница је покосила љута.“

Арап причу чује и не чује,
Утвори се, е му знанац веће,
Рекав': „Ја сам посл'о му грозницу“ —
Натраг својој пустињи потече.

Честитост.

Срџбу носећ' на Сулејман' цара
Четеџија четом му кидише,
Трипут у бој полазећи, трипут
Би уваћен, вођен до падише.

Цар честити сва трипут му прости,
Откуд дош'о нек се натраг врати;
Кад четврти пут га уитише:
„Ајд' нек главом овај пркос плати!“

„Смилуј ми се, царе господине!“ —
„Шта, зар трипут простио нијесам?“ —
„Јеси, царе, ал' и трипут мене
Надјачати проктело с' небесам!“ —

„Да, тако је! моја је победа...
Фала творцу неба у висини!
Још једном ти ево милост моја,
Ка' што милост и он ми учини!“

С л у ч а ј.

Ретка срећа не чини закона. —
 У ђуд беше краљу од Персије
 Прстен златан метнут' на биљегу,
 Ко погоди просто нека му је,
 Нек га носи, нек се њим поноси.
 Сви шицари што су по навади
 Гађау га, нег' и безуспешно;
 Онда Суљо, истом дете лудо,
 С крова куће погоди га правце —
 Срећа слепа дар му донијела.

Ал' од часа стрелу и тетиву
 У огањ је Суљо потурио;
 „Светао“ вели „да м' остане образ,
 Сад те запе првом и последњом.“

Цариград. *)

Ова варош име Цариграда
 Носи, — њоме цар' Османе влада;
 Ту су мора, што 'но много важе:
 Бело, Црно, — име им се каже. —
 Сад подигне стас поносит цео
 Ка'но лабуд врат свој снегобео,
 Сад је опет мора скрије пена,
 Које њојзи седи до колена —
 У прилици луноличне лепе
 Опасану зидови је крепе. —
 Чуда! да се са брега висине
 Седам кула виде од милине,
 У њим' сунце господара кажу,
 Ситне звезде там' чувају стражу!..
 На небо се зиди наслањају,
 А бедеми једва с' видит' дају,

*) Овако је неки славан турски певац Јахја-
 бег (кнез Јован) лепоту и величину Стам-
 бола (Цариграда), своје отаџбине, опевао.

Успињу се кровови од кула,
 Ка'но бела јадра виде с' трула —
 Заиста је ова варош славна
 Повр' свију украшена главна!
 Ди је место што толико вреди? —
 Ди с' још злато ка' прашина гледи? —
 Умиљено срце се весели,
 Те вароши зраком дијат' жели,
 Која 'но је прибежиште вере,
 Ди ученац труда плоде бере...
 У том рају душа живит' рада,
 Нит' у небо жели поћи када,
 Таког места није овог света
 Ди се врлост у венац саплета!
 Чим Мухамед ка'но силан Дара (Darius)
 Гледну варош којој нема пара —
 Учини се одтад' леглом знања,
 Тако траје досад од постања.
 У њој живи све сама мудрица,
 Мила нарав и сретна звездица,
 Неможно јој славу подизати,
 Ни број фале икада низати,
 Јер ни једна варош већа није,
 Окићена нити богатије,
 Нит' је лепшег трговине цвета
 Да обиђеш све крајине света!

До сфера јој зиди с' узвишују,
 Да се људи и анђели чују,
 А два мора по руку пружи
 Те је, брате, лепо окружила:
 Стегнуле је ове воде слане
 Једним пасом а ода три стране.
 Тек од једне сува земља стиже,
 Ди с' троструко зид и кула диже.
 То је варош прослављена стара,
 Њој завиди Самарканд, Букара;
 Ко Сирију, Каир, Инд обиђе,
 Од тог места он лепшег не виђе!!

Искрице.

1.

Мука кајања.

Ко зло чини, немилост га
 Кајање ће спопаст' руком;
 Ко пропушта добро чинит',
 Мучен биће равном муком.

2.

Зловоља.

Златна чизма не излечи
 Чојка вазда ногобољна —
 Круна сама тишти краља
 Вазда смутна и зловољна.

3.

Тешко и лако.

Што је тешко избегавао,
 Бирао само дела лака...
 Веруј, тим ћеш шкодит' души,
 Нестаће јој снага свака.

4.

Истина.

Желудцу је разнеженом
 Неповољна проста рана,
 Ка' истина код краљева
 Што ј' нерадо саслушана.

5.

Другу.

Ако, друже, груд ти меку
 Опадања боли тиште,
 Лек нек ти је поуздани
 Кротки Муза светилиште.

6.

Поштење и правда.

Поштења се држи тврдо,
 Правди вечни пријан буди!
 Шта ће једном постигнут' те,
 Нек управа божја суди.

7.

Опет истина.

У савету владатеља
 Ретко ли ћеш наћи вере;
 Истина се ту не пази,
 Тек се слатке речи мере.

8.

Божје и демонско.

Богова је сласт једина
 Опроштење и награда;
 Каштига је сласт демона
 И фурија на дну ада.

9.

Епаминонд.

Он је био сиромашак,
 Али ко ће да не жели
 Сиромаштво, које слави
 Већи јоште сјај подели!

10.

Анаксагора.

Њему умре синак мили —
 Он ни леле! нити јао!
 „Знадо“ вели „смртно ј' чедо,
 Ком сам грешник живот дао.“

11.

Душа девојачка.

Лепо сјаје извор-вода
 У прилици сребра чиста,
 Ипак душа девојачка
 Нек још лепшом сјајом блиста.

12.

Услада племените душе.

Кад'јоница — испразни је —
 Још мирисом благим траје,
 Тако траје сладост душе,
 Која добро чинила је.

13.

Савет.

Ако среће равнотежу
 Одржати желиш лако,
 Ти мудрошћу тад зауздај
 Како мржњу, љубав тако.

14.

Тија срећа.

Око не мож' поднет' сунца,
 Мило му је зелен-поље;
 Мани сјајност, тију срећу
 До божије тражи воље!

15.

Ништаво и лажно.

Што понекад шумно звони,
 Рек'о би је пуноважно —
 Испиту се зрелом јавља
 Ка' ништаво и ка' лажно.

16.

Срећа у породици.

Породице срећу сноват'
 И скитница светска тражи,
 Груд супруге, круг дечице
 Примири га и ублажи.

17.

Говорљивост.

У свету је наћи људи,
 Што ће дреку реч просути;
 Ал' се каје ко говори,
 А не онај који ћути.

18.

Уда срећа.

Живот ме је шчеп'о круто,
 Ја научи пливат' тада;
 Ал' го ка' од мајке рођен
 Не смем на брег — ао јада!

19.

Моја пословица.

Бог пријатељ није оном,
 Ко је добро вино своје
 Другом прод'о, а ускисло
 Самом себи точио је.

20.

Јунак.

Страшивцу се уским кланцем
 Стропоштати често згоди,
 А јунака пут најгори
 К намењеној цели води.

21.

Брбљавост.

С коњем ја би итроногим
 Језик људски споредио,
 Колик' терет коњу лакши,
 Толик' даље одјездио.

22.

Најбоља кућевност.

Је л' најбоља кућа она,
 Ди 'но строги муж господи?
 Не, већ она, ди 'но мајка
 Благ наваде жезал води.

23.

Корист страсти.

Оштар ветар што галији,
 Кад по морској плови води:
 Страст животу то је, када
 Разум снажно думен води.

24.

Државнику.

Ти ако си веран слуга
 У савету твога краља,
 Не реци му: То ти можно,
 Него: То ти чинит' ваља.

Краља поштуј, ал' утуби
 Да је ипак Бог још већи;
 Немој, клетву саломивши,
 Гледат' шта ће људи рећи.

25.

Спартанска мисао о споменицима.

Агесилај издишући:

„Не ћу — рече — споменика,
 Који позном да потомству
 С фалом збори о меника.

„Ако сврших дела славна,
 Живиће ми успомена;
 Ако л' нигди ништ' не сврших,
 — На што дело од камена?“

Опадање.

Царске дворе свуд уокруг
 Чува стража сваке струке,
 Ал' ту ипак опадање
 Нађе улаз без по муке.

Натписи.

1.

Лошем певцу.

Симу фале, ал' сад нема
 Ко би њега читат' мог'о;
 Бранка куде, ал' он данас
 Читалаца има много.
 Ти с' ђутуре Сима — Бранко —
 Чуј ме, певче, како то:
 Тебе, сретна главо, нити
 Чита, нити фали ко!

2.

„Књига за добре цели.“

(„Пишу неколико Срба.“)

Неколико Срба
 Мала л' вам је брига,
 Што су добре цели
 А рђава књига!?

3.

Соломонов суд.

Оштроумља он је показао много
 Од две жене матер кад изнађе чеду,
 Ал' крај све мудрости би л' он казат' мог'о
 Очеве толики синчића по реду!?

4.

Лудо питање.

„Откуд вам толике
 Бобије банкнота?“
 Неки лудак пит'о
 Некога банкрота.

5.

Метафора.

Ка' деца се иста живе
 Муж и жена — тако м' вере!
 Она плаче..... он се дере.

Кратко а јасно.

Змија Еву преварила,
Ева мужа, — судим 'вако:
Лако пода муж се жени,
Жена с' врагу пода лако.

Натпочно псу.

Лупежа огласит', тајит' милосника,
Једина ти беше за живота дика;
Тим си господару удио лепо,
Тим и госпи вољу испунио слепо.

Надгробно мужу и жени.

Овде госо починуо,
Узањ легла госпа мила.
Рогоња је био госо; —
Да шта му је госпа била?..

9.

Сара.

По васцели данак Сара
 По пазари свуд тумара,
 Колик' носе ноне лаке
 Обишла је краје сваке;
 Нигди ништа не купује —
 Међ' људма се жагор чује:
 „Сара... ди л' су очи нама?
 Продати се рада сама!“

10.

Некоме.

„Лола“ сам ти име дао,
 С тога љутит ти си;
 „Монтец“ нисам мог'о додат',
 Јера женско ниси.

11.

Жена и муж.

Жена. Ја сам кућу кућила ти,
Вредна била као пчела.

Муж. Пчела има и жаоку,
Љуто л' си ме њом ујела!

12.

На лудници.

Мудра варош сиромашне
Сабила је овде луде:
За богате трипут већи
Морао би стан да буде!

13.

Надгробница.

Муж ту лежи кој' бадава
Ништ' чинио није;
Мука му је што сад ово
Бадава се штије.

14.

Пианисти**Г. Корн. Станковићу**

(кад је давао концерт у двораниској).

Ка'но Орфеј негда
У Темпе пољани
Ти живад питомиш
У овој дворани.

15.

Старо колено.

Чак се фалиш чукундедом —
Фалисавче, стој!
Би л' ми право знао казат'
Ко је бабо твој?..

16.

Песник.

„Песник сам вам и ја“ — фалио се Мита. —
Какав је то песник, ког нико не чита!?

17.

Некима филолозима.

Ствар је друга: језик знати,
Друга: језик дуг имати.

18.

Списатељима.

Која вајда мутит' тамо — амо!
Списатељ је себ' осветл'о лице,
Којег књигу и најлуђи може
Од корице поњат' до корице.

19.

Мој савет.

Да непознат будеш, прави стихове;
А да будеш познат, прави дугове.

20.

Удовцу.

Зашт' да гледим смутно твоје лице?
Мани бриге, ватај се чашице!
Јер кам' већа да се јави срећа:
Твоје виво — малвасија ј' права,
Твоја Ксанта — сад под земљом спава.

21.

„Супруга.“

Лепа јесте издалека,
А ружна је у близини;
Далек' од ње „супруг“ бежи,
Јер му с' тако лепша чини.

22.

Адвокату.

Ој Недоба, ти си мудра глава,
Ваљано си проучио права,
Ал' с парнице да заслужиш леба,
Судије ти још проучит' треба.

23.

Флегматици.

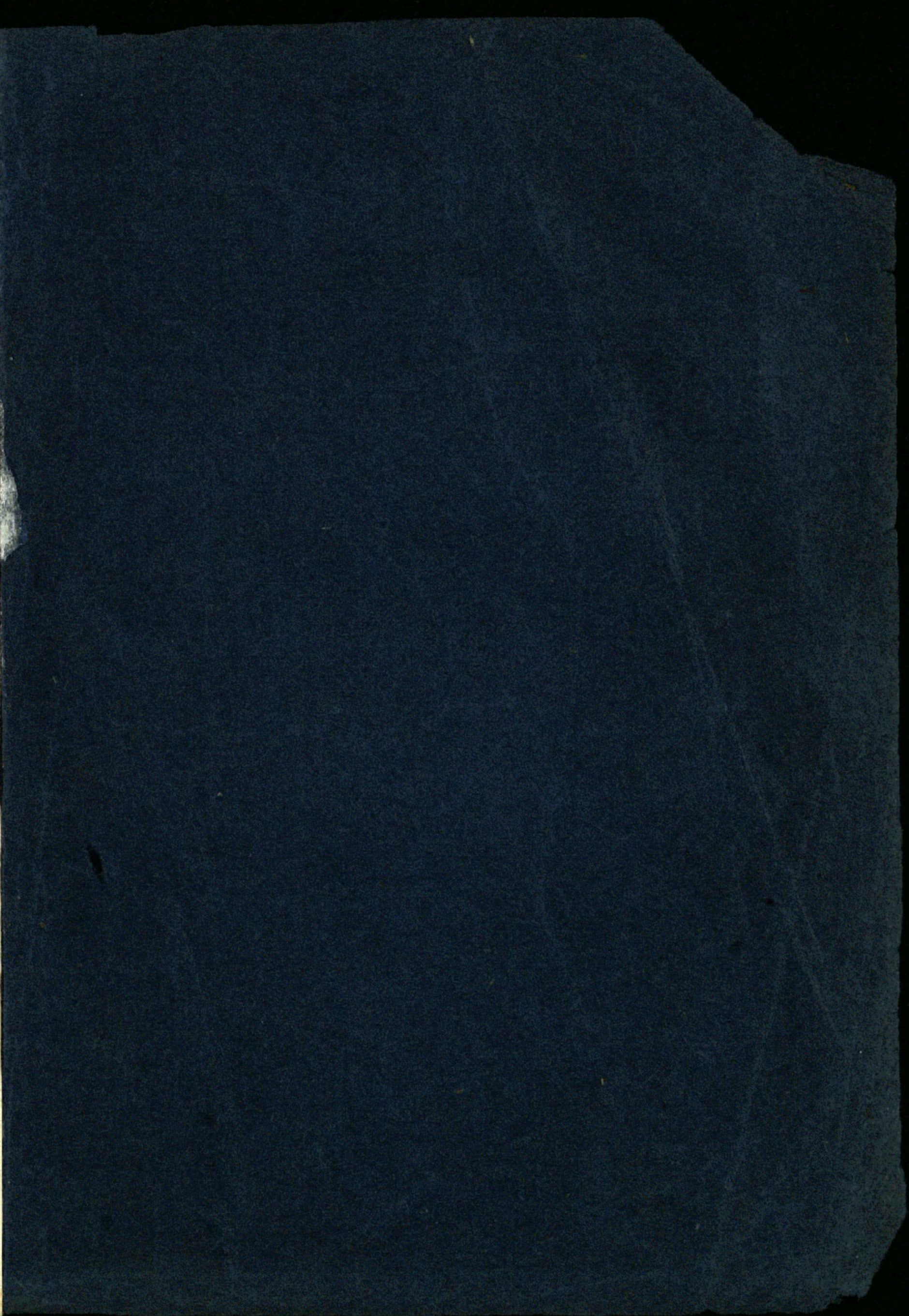
„Ди се збише сами флегматици?“
Одзив вели: у — Матици!..

Ђоџа Рајковић

ШТАМПАРСКА ПОГРЕШКА

ШТАМПАРСКА ПОГРЕШКА.

Стр. 50. испод наслова „Љубопевац“ уместо
у спомени у Милки треба читати у споменицу
Милки.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

P 19 Срп 461/1